

VEILIGHEID BEGINT BIJ EEN GOEDE ORGANISATIE

'Schades die zich voordoen op de werkvloer in een bedrijf, vinden vaak hun oorzaak in de organisatie van dat bedrijf of beter gezegd in het ontbreken van die organisatie,' zegt Ing. W.N. Top. De heer Top is directeur van een bedrijf dat een systeem hanteert waarmee organisaties kunnen worden doorgelicht op veiligheidsaspecten. Dit bedrijf dat in een mondvol Engels 'International Loss Control Institute (ILCI) Benelux' heet, is een dochteronderneming van de Hudig-Langeveldt Groep.

Het bovengenoemde systeem dat voluit 'Internationaal Meetsysteem Veiligheidsprogramma's (IMV) heet, is ontwikkeld onder leiding van het International Loss Control Institute in Noord-Amerika en is gebaseerd op praktijkervaringen van o.a. de bekende veiligheidskundige Frank Bird, die directeur is van dit Amerikaanse veiligheidsinstituut. Top: 'Ik ken Bird nog uit de tijd dat wij beiden werkten voor de Insurance Company of North America (INA).'

Deze contacten hebben uiteindelijk geleid tot een overeenkomst tussen ILCI en Hudig-Langeveldt. Hudig-Langeveldt is daarmee licentiehouder van het Internationaal Meetsysteem Veiligheidsprogramma's geworden en heeft tevens het recht gekregen voor dit soort activiteiten de naam ILCI te gebruiken.

In procenten

Met behulp van het meet-systeem kunnen de sterke en zwakke kanten van een veiligheidsprogramma wor-

Ing. W.N.
Top

den geïdentificeerd en gemeten op 21 verschillende terreinen. De meting vindt plaats in procenten en vergelijkt het veiligheidsprogramma van de desbetreffende organisatie met hetgeen toonaangevende bedrijven op het gebied van veiligheid doen.

De 21 onderdelen zijn:

- beleid en bestuur
- managementopleiding
- geplande inspectie
- taakanalyse/ procedures
- ongevallen-/incidentenonderzoek
- geplande taakobservatie
- noodplanning en organisatie
- bedrijfsregels en voorschriften
- ongevallen/incidentenanalyses
- opleiding werknemers
- persoonlijke beschermingsmiddelen
- bedrijfsgezondheid en eerste hulp
- programma-evaluatie inkoop/ontwerpprocedures
- individuele communicatie/instructie
- veiligheidsbijeenkomsten en overleg
- algemene promotie
- selectie en plaatsing
- programma administratie
- veiligheid in de privésfeer
- referentiemateriaal.

'Wij adviseren zeker niet om alle 21 elementen te meten,' zegt Top. 'In de regel worden niet meer dan

11 à 14 elementen onderzocht. Voor bepaalde bedrijven zijn sommige elementen nu eenmaal nauwelijks relevant.'

ARBO-wet

Top vindt dat het Meetsysteem Veiligheidsprogramma's goed gecombineerd kan worden met het beleid t.a.v. het invoeren van de ARBO-wet. De bedoeling van deze wet is het bevorderen van veiligheid, gezondheid en welzijn van mensen die in een bedrijf werken. 'Je kunt veiligheid, gezondheid en welzijn vastleggen in de oorzaken of de gevolgen', zegt hij. Technische checklisten houden zich bijvoorbeeld veel meer bezig met de gevolgen van een bepaald beleid. Symptomen van een niet-functionerend veiligheidsprogramma zijn bijv. ongevallen maar ook onveilige condities en handelingen die tijdens inspecties worden waargenomen. De kern van de problemen ligt in dat geval veel meer in de organisatie en de wijze waarop het veiligheidsprogramma is gestructureerd. Met andere woorden: wat doen de verantwoordelijke mensen om ongevallen en schade in hun bedrijf te voorkomen? Het meetsysteem veiligheidsprogramma's richt zich daarom met name op de organisatie in een bedrijf.

Frequentie van controles

Het onderzoek bestaat o.a. uit vragen die met ja of nee beantwoord kunnen worden en uit vragen waar naar een bepaalde frequentie wordt gevraagd. Elk antwoord wordt gewaardeerd met punten. Zo wordt er bij het onderdeel

'deelname' door hoger management gevraagd hoe vaak afdelingshoofden een geplande veiligheidsinspectie maken. Tenminste eens per twee maanden is 60 punten waard, eens per kwartaal 40, halfjaarlijks 30, jaarlijks 15, en nooit 0 punten.

Een ster als beloning

De score per onderdeel bijv. Beleid en Bestuur kan worden gerelateerd aan de score van andere bedrijven bij dat onderdeel. Wanneer een bedrijf op een aantal onderdelen aan een bepaald percentage voldoet, 'verdient' het een ster. Wanneer men op alle onderdelen aan een bepaalde norm voldoet, is het vijf sterrenniveau haalbaar. 'Dit sterren-systeem doet misschien wat Amerikaans aan' zegt Top. Het behalen van een ster is op zich niet zo verschrikkelijk belangrijk. Het gaat er maar om dat men naar een bepaald niveau toe kan werken. Wij hebben klanten die na meting van enkele onderdelen één ster hebben verdiend en die nu bezig zijn om andere onderdelen te verbeteren om zo het twee-sterrenniveau te bereiken.

Minder uitgebreide versie

Naast het genoemde IMV meetsysteem dat de organisatie op 21 verschillende onderdelen doorlicht is er een standaard-uitvoering, een minder uitgebreide versie voor kleinere organisaties die met een veiligheidsprogramma beginnen. 'De standaard-uitvoering van het IMV omvat ongeveer 40% van de criteria, die in de uitgebreide versie worden behandeld,' aldus Top.

Antwoorden geverifieerd

Met behulp van het IMV kan niet alleen het bestaande 'veiligheidspercentage' worden gemeten maar ook worden bepaald in hoeverre bestaande veiligheidsprogramma's kunnen worden verbeterd. 'Wanneer wij bijvoorbeeld inspectie- pro-

gramma's toetsen dan wordt er niet alleen gevraagd hoeveel controles er zijn geweest, maar ook wat deze controles behelzen en wie wie controleert', zegt hij. 'Bovendien worden alle antwoorden geverifieerd.' Op deze manier komt er een schat aan gegevens vrij, waarmee de klanten hun voordeel kunnen doen.

Kosten

De kosten van het IMV inclusief de begeleiding van ILCI-Benelux liggen afhankelijk van het aantal te toetsen onderdelen tussen de f 6000 en f 10.000. Eventueel is het meetsysteem ook exclusief de begeleiding van ILCI-Benelux te verkrijgen.

Oorzaken

Welke oorzaken zijn er zoal aan te wijzen voor het onvoldoende functioneren van veiligheids- en riskmanagementprogramma's?

'De oorzaken kunnen erg simpel zijn. Om er een paar te noemen: Er wordt met betrekking tot het veiligheidsbeleid niet voldoende aangegeven wat er van het leidinggevend kader wordt verwacht. De richtlijnen m.b.t. veiligheid zijn onduidelijk voor de werknemers. Er is geen inspectieprogramma m.b.t. het veiligheidsbeleid. Er is wel een inspectie- programma 'maar de normen voor dat programma zijn niet vastgesteld' of wel vastgesteld,

Mensen moeten wel weten waarom zij een veiligheidshelm moeten dragen en dat er geen andere mogelijkheden waren om hun persoonlijke veiligheid te waarborgen.

maar niet beschreven.

De richtlijnen met betrekking tot beveiliging moeten ook redelijk zijn. Om een voorbeeld te noemen: het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen is makkelijk voor te schrijven van achter een bureau. Beter is het om te proberen de veiligheidsmaatregelen zo te organiseren dat die persoonlijke beschermingsmiddelen niet meer nodig zijn. Als de mensen op de werkvloer weten dat er echt geen andere oplossing was voor dit probleem zullen ze eerder geneigd zijn om die persoonlijke bescherming toe te passen, dan wanneer ze het idee hebben dat het bedrijf de gemakkelijkste oplossing heeft gekozen.

Leren van fouten

'Wanneer men een goed veiligheidsprogramma wil opzetten is het ook belangrijk dat er gestructureerd wordt vastgelegd welke fouten er zijn gemaakt en waarom. Van fouten kan men namelijk veel leren maar dan moet men wel precies weten in welke richting men gaat zoeken,' aldus Top.

'Alleen door een goede organisatie kan men een efficiënt(er) onderzoek naar incidenten op poten zetten en alleen door een goed systeem van controles kan men ervoor zorgen dat verbeteringen in het veiligheidsbeleid worden nageleefd.

Het valt mij op dat het veiligheidsbeleid in Nederland vooral gericht is op de technische kant, de hardware zou men kunnen zeggen.

Bij Amerikaanse onderzoeken naar de kwaliteit van producten kwam echter vast te staan dat ruim 80% van de oorzaken van kwaliteitsproblemen was terug te voeren op de organisatie. Ik denk dat een onderzoek naar "veiligheidsproblemen" in grote lijnen hetzelfde beeld te zien zou geven.' «